

Šumava: jedno z velmi mála míst, vhodných pro život entomologického „Modrého Mauricia“ - trnoštítce horského

13.11.2025 - | Správa Národního parku Šumava

Letošní cílený monitoring velmi vzácného brouka trnoštítce horského na území Národního parku Šumava potvrdil jeho životaschopnost. Vyskytoval se na většině lokalit, na kterých ho entomologové našli už před dvěma lety a jeho výskyt potvrdili na několika nových místech. Tento, pro entomology „broučí Modrý Mauricius“, se vyskytuje jak na jižní části Šumavy, tedy na Stožecku a Novopecku, tak i na druhé straně Národního parku v oblasti Modravý a Prášíl.

První záznamy o trnoštítci horském na Šumavě se objevují už v roce 1898 z oblasti Trojmezí a pak v průběhu celého 20. století. Pokaždé se však jednalo o záznamy nejvýše s několika jedinci. Před prvním cíleným monitoringem v roce 2023 bylo po roce 2020 známo pouze osm nálezů tohoto až 3,5 centimetru velkého brouka z čeledi tesaříkovitých.

„V roce 2023 proběhlo první síťové mapování trnoštítce horského pomocí živochytných nárazových pastí s feromonem na 50 bodech v rámci NP Šumava. Na 14 lokalitách bylo odchyceno celkem 70 jedinců. Tím se počet známých míst s výskytem trnoštítce rozšířil na celkem 20 lokalit v oblasti mezi Novou Pécí a Prášily,“ vysvětluje vedoucí monitoringu Lukáš Drag z Entomologického ústavu Biologického centra Akademie věd ČR a odborný koordinátor projektu Interreg Bavorsko – Česko Beetletree, který je zaměřený na výzkum a podporu vzácných brouků vázaných na mrtvé dřevo.

„Letošní výsledky jsou podobně povzbudivé. Na třinácti lokalitách jsme odchytily 80 brouků. Trnoštítce jsme našli na pěti nových místech, na šesti původních se nám jeho výskyt nepodařilo potvrdit. Nutno ale dodat, že letošnímu monitoringu, který probíhal od poloviny července do poloviny srpna, nepřálo počasí, a to je pro monitoring takového druhu zásadní omezení,“ doplňuje Lukáš Drag.

Entomologové se navíc radovali z odchyceného počtu brouků na dvou lokalitách nedaleko Stožce a v Jezerním luhu. V prvním případě odchytily 16 trnoštítců, což bylo o čtyři více než při monitoringu na stejném místě před dvěma lety. Na druhé lokalitě odchytily dokonce 48 jedinců, což byl skoro dvojnásobek brouků oproti monitoringu z roku 2023.

Při monitoringu se opět využilo nárazových pastí s feromonem, ve kterých jsme odchycené jedince označili a vypustili zpět o 100 až 400 metrů dále od pastí. Zkoumali jsme tak, jak daleko se trnoštítci dokážou aktivně přesouvat.

„Potvrdilo se, že trnoštítec je schopný překonávat vzdálenost až několik stovek metrů. Získaná data nám pomohou odhadnout doletový potenciál populace a následně přizpůsobit péči o území tak, aby nové vhodné biotopy vznikaly v dosažitelných vzdálenostech od stávajících výskytů,“ představuje další zjištění letošního monitoringu Lucie Ambrožová.

Monitoring trnoštítce ve stejném období proběhl také v sousedním Národním parku Bavorský les. Pod vedením Jörga Müllera, pracovníci Správy NP Bavorský les prověřili 35 lokalit. Odchytily 10 jedinců na dvou lokalitách, jedna oblast výskytu v rámci NP Bavorský les (Reschbachklause) a druhá

mimo německý národní park (Dreisessel). V porovnání s monitoringem před dvěma lety je to identický výsledek se stejným počtem potvrzených lokalit.

Díky tomu, že se na území Národního parku Šumava i Bavorského lesa podporují rozsáhlé bezzásahové plochy, je velmi pravděpodobné, že trnoštítec horský se tu v životaschopné populaci bude vyskytovat i nadále. Vyhledává totiž tlející dřevo jehličnanů ve strukturovaných horských pralesovitých porostech. Nejčastěji se nachází v tlejících souších, pařezech, nebo ležících kmenech smrků a borovic. Vyhledává osluněné, na jih orientované, odkorněné a na povrchu tvrdé dřevo, které je však v kontaktu se zemí a od země jím vzlíná vlhkost.

„Je to úžasné, že Šumava je jedním z velmi mála míst střední Evropy mimo Alpy, kde dokáže přežívat prosperující populace tohoto vzácného druhu. My se už řadu let snažíme vytvářet co nevhodnější podmínky pro jeho přežití a populační růst. Na odumřelé stromy, v území, které ponecháváme přírodě, totiž není vázaný pouze trnoštítec horský, ale další druhy brouků, hub i ptáků. Šumava je tak prokazatelně Archou Noemovou, která tyto ohrožené druhy zachraňuje pro budoucí generace. To je jedno z poslání národního parku,“ zakončuje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Ve Vimperku 13.11. 2025

Letošní cílený monitoring velmi vzácného brouka trnoštítce horského na území Národního parku Šumava potvrdil jeho životaschopnost. Vyskytoval se na většině lokalit, na kterých ho entomologové našli už před dvěma lety a jeho výskyt potvrdili na několika nových místech. Tento, pro entomology „broučí Modrý Mauricius“, se vyskytuje jak na jižní části Šumavy, tedy na Stožecku a Novopečku, tak i na druhé straně Národního parku v oblasti Modravy a Prášil.

První záznamy o trnoštítci horském na Šumavě se objevují už v roce 1898 z oblasti Trojmezí a pak v průběhu celého 20. století. Pokaždé se však jednalo o záznamy nejvýše s několika jedinci. Před prvním cíleným monitoringem v roce 2023 bylo po roce 2020 známo pouze osm nálezů tohoto až 3,5 centimetru velkého brouka z čeledi tesaříkovitých.

„V roce 2023 proběhlo první síťové mapování trnoštítce horského pomocí živochytných nárazových pastí s feromonem na 50 bodech v rámci NP Šumava. Na 14 lokalitách bylo odchyceno celkem 70 jedinců. Tím se počet známých míst s výskytem trnoštítce rozšířil na celkem 20 lokalit v oblasti mezi Novou Pécí a Prášily,“ vysvětluje vedoucí monitoringu Lukáš Drag z Entomologického ústavu Biologického centra Akademie věd ČR a odborný koordinátor projektu Interreg Bavorsko - Česko Beetletree, který je zaměřený na výzkum a podporu vzácných brouků vázaných na mrtvé dřevo.

„Letošní výsledky jsou podobně povzbudivé. Na třinácti lokalitách jsme odchytily 80 brouků. Trnoštítce jsme našli na pěti nových místech, na šesti původních se nám jeho výskyt nepodařilo potvrdit. Nutno ale dodat, že letošnímu monitoringu, který probíhal od poloviny července do poloviny srpna, nepřálo počasí, a to je pro monitoring takového druhu zásadní omezení,“ doplňuje Lukáš Drag.

Entomologové se navíc radovali z odchyceného počtu brouků na dvou lokalitách nedaleko Stožce a v Jezerním luhu. V prvním případě odchytily 16 trnoštítců, což bylo o čtyři více než při monitoringu na stejném místě před dvěma lety. Na druhé lokalitě odchytily dokonce 48 jedinců, což byl skoro dvojnásobek brouků oproti monitoringu z roku 2023.

Při monitoringu se opět využilo nárazových pastí s feromonem, ve kterých jsme odchycené jedince označili a vypustili zpět o 100 až 400 metrů dále od pastí. Zkoumali jsme tak, jak daleko se trnoštítci

dokážou aktivně přesouvat.

„Potvrdilo se, že trnoštítec je schopný překonávat vzdálenost až několik stovek metrů. Získaná data nám pomohou odhadnout doletový potenciál populace a následně přizpůsobit péči o území tak, aby nové vhodné biotopy vznikaly v dosažitelných vzdálenostech od stávajících výskytů,“ představuje další zjištění letošního monitoringu Lucie Ambrožová.

Monitoring trnoštítce ve stejném období proběhl také v sousedním Národním parku Bavorský les. Pod vedením Jörga Müllera, pracovníci Správy NP Bavorský les prověřili 35 lokalit. Odchytili 10 jedinců na dvou lokalitách, jedna oblast výskytu v rámci NP Bavorský les (Reschbachklause) a druhá mimo německý národní park (Dreisessel). V porovnání s monitoringem před dvěma lety je to identický výsledek se stejným počtem potvrzených lokalit.

Díky tomu, že se na území Národního parku Šumava i Bavorského lesa podporují rozsáhlé bezzásahové plochy, je velmi pravděpodobné, že trnoštítec horský se tu v životaschopné populaci bude vyskytovat i nadále. Vyhledává totiž tlející dřevo jehličnanů ve strukturovaných horských pralesovitých porostech. Nejčastěji se nachází v tlejících souších, pařezech, nebo ležících kmenech smrků a borovic. Vyhledává osluněné, na jih orientované, odkorněné a na povrchu tvrdé dřevo, které je však v kontaktu se zemí a od země jím vzlíná vlhkost.

„Je to úžasné, že Šumava je jedním z velmi mála míst střední Evropy mimo Alpy, kde dokáže přežívat prosperující populace tohoto vzácného druhu. My se už řadu let snažíme vytvářet co nevhodnější podmínky pro jeho přežití a populační růst. Na odumřelé stromy, v území, které ponecháváme přírodě, totiž není vázaný pouze trnoštítec horský, ale další druhy brouků, hub i ptáků. Šumava je tak prokazatelně Archou Noemovou, která tyto ohrožené druhy zachraňuje pro budoucí generace. To je jedno z poslání národního parku,“ zakončuje ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Ve Vimperku 13.11. 2025

<https://www.npsumava.cz/sumava-jedno-z-velmi-mala-mist-vhodnych-pro-zivot-entomologickeho-mod-reho-mauricia-trnostitce-horskeho>